

ฉบับที่ 23 เมษายน 2566

วารสาร สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำสหภาพยุโรป

Office of Agricultural Affairs, Brussels

ข่าวสารด้านการเกษตร

- เกษตรอินทรีย์ในสหภาพยุโรป : ทศวรรษแห่งการเติบโต
- การป้องกันการดื้อยาต้านจุลชีพในฟาร์มด้วยการสนับสนุนจาก CAP
- มุมนวัตกรรมด้านการเกษตร
- กิจกรรม สปษ. สหภาพยุโรป

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำสหภาพยุโรป

www.agrithai.be

www.facebook.com/AgriThaiEU

Email: agrithai@agrithai.be

คำนำ

สวัสดีท่านผู้อ่านครับ

สหภาพยุโรปเป็นภูมิภาคที่มีความเข้มงวดในเรื่องของกฎระเบียบคุณภาพและมาตรฐานสินค้า รวมทั้งเป็นตลาดที่มีศักยภาพของสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภค วารสารฉบับนี้ จึงขอนำเสนอบทความเรื่องเกษตรอินทรีย์ในสหภาพยุโรป : ทศวรรษแห่งการเติบโต เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้อ่านทราบถึงแนวโน้มความเติบโตของตลาดดังกล่าว นอกจากนั้นแล้ว ยังมีบทความที่น่าสนใจเกี่ยวกับการป้องกันการดื้อยาต้านจุลชีพในฟาร์มด้วยการสนับสนุนจาก CAP และกองบรรณาธิการได้เพิ่มคอลัมน์มุมมองนวัตกรรมภาคการเกษตรเพื่อเป็นการนำเสนอนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในสหภาพยุโรป ซึ่งจะเป็นการเพิ่มมุมมองด้านนวัตกรรมและจะนำเสนอให้ผู้อ่านได้ทราบ เริ่มจากฉบับนี้เป็นต้นไป

สປษ. สหภาพยุโรปหวังว่าข้อมูลจะเป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของไทยต่อไปครับ

ดร. พรเทพ ศรีธนาธร

บรรณาธิการที่ปรึกษา:
ดร. พรเทพ ศรีธนาธร
อัครราชทูต (ฝ่ายเกษตร)

บรรณาธิการ:
นายสุวิศิษฐ์ แสงเอื้ออังกูร
ที่ปรึกษา

นางสาวมนัสนันท์ โชติจิราภิรมย์
เลขานุการเอก

รวบรวมข้อมูล:
สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำสหภาพยุโรป ณ กรุงบรัสเซลส์

CONTENTS

CHAPTER 1

บทความด้านการเกษตร

- เกษตรอินทรีย์ในสหภาพยุโรป : ทศวรรษแห่งการเติบโต
- การป้องกันการดื้อยาต้านจุลชีพในฟาร์มด้วยการสนับสนุนจาก CAP
- มุมนวัตกรรมด้านการเกษตรในสหภาพยุโรป

CHAPTER 2

กิจการSSU

บทความด้านการเกษตรสหภาพยุโรป

สถานการณ์ | ฤดูระเหย | แนวโน้มในตลาดอาหารและสินค้าเกษตรยุโรป

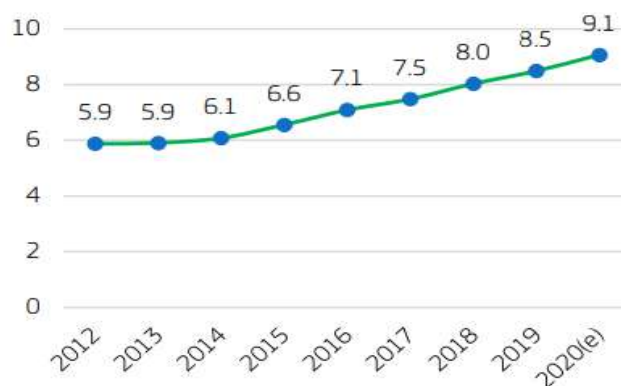
เกษตรอินทรีย์ในสหภาพยุโรป : ทศวรรษแห่งการเติบโต

เกษตรอินทรีย์เป็นรูปแบบการเกษตรแบบหนึ่งเพื่อผลิตอาหารและเลี้ยงสัตว์ โดยใช้กระบวนการผลิตด้วยสารและวิธีธรรมชาติ ภูมิศาสตร์สำคัญในการทำให้เกษตรกรรมยั่งยืนเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในสหภาพยุโรป คือ นโยบายเกษตรร่วมของสหภาพยุโรป หรือ “Common Agricultural Policy (CAP)” ซึ่งเป็นแผนปฏิบัติการสำหรับการพัฒนารูปแบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ในสหภาพยุโรป ทุกรัฐรองรับในปี 2564 เพื่อสนับสนุนทั้งการผลิต การบริโภคและเพิ่มความยั่งยืนให้มากยิ่งขึ้นนโยบายเกษตรร่วมดังกล่าวนี้ยังมีความสอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปสีเขียว European Green Deal และยุทธศาสตร์ Farm to Fork

จากข้อมูลการผลิตและการบริโภคเกษตรอินทรีย์ในอียู แสดงให้เห็นแนวโน้มการเติบโตในห้วงทศวรรษ 2553 - 2563 มากถึงจำนวน 14.8 ล้านเฮกตาร์ในปี 2563 และพื้นที่เกษตรอินทรีย์คิดเป็น 9.1% ของพื้นที่เกษตรกรรมในอียู และมีถึงเกือบ 20% ของพื้นที่เกษตรอินทรีย์ทั้งหมดทั่วโลก ส่วนที่ใหญ่ที่สุด ได้แก่ ทุ่งหญ้าถาวร [42%] ฟาร์มอาหารสัตว์สีเขียว [green fodder] [17%] รัญพืช [16%] และพืชผลถาวร [permanent crops] [11%] แม้จะมีการเจริญเติบโตแบบมีนัยสำคัญ การผลิตสัตว์อินทรีย์ของสหภาพยุโรปยังมีสัดส่วนเพียงเล็กน้อยเทียบกับการผลิตสัตว์ทั้งหมดในอียู ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วฟาร์มเกษตรอินทรีย์มีขนาดใหญ่กว่าฟาร์มดั้งเดิมและดำเนินการโดยเกษตรกรรุ่นใหม่

พื้นที่เกษตรอินทรีย์ในสหภาพยุโรป

ปัจจุบันสหภาพยุโรปมีพื้นที่เกษตรอินทรีย์ รวมทั้งสิ้น 14.8 ล้านเฮกตาร์ [92,500,000 ไร่] คิดเป็น 19.7% ของโลก และ 9.1% ของพื้นที่ทั้งหมดของสหภาพยุโรป

โดยระหว่างปี 2555 - 2563 สหภาพยุโรปมีพื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นมากกว่า 50%

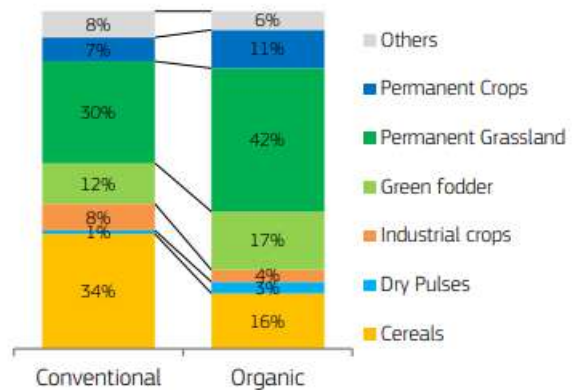
ประเทศสมาชิก EU ที่มีพื้นที่เกษตรอินทรีย์มากที่สุด ได้แก่ ฝรั่งเศส สเปน อิตาลี และเยอรมนี คิดเป็น 52% ของสหภาพยุโรป และเพิ่มขึ้นเป็น 59% ในปี 2563 โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝรั่งเศสมีพื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นถึงเกือบ 150% ตั้งแต่ปี 2555

ในปี 2563 ฝรั่งเศสเป็นประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปที่มีพื้นที่เกษตรอินทรีย์มากที่สุด โดยมีพื้นที่ทั้งสิ้น 2.5 ล้านเฮกตาร์ เฉลี่ยเติบโต 11.8% ต่อปี ส่วนประเทศสเปนซึ่งเป็นประเทศที่มีพื้นที่เกษตรอินทรีย์มากที่สุดในปี 2555 ปัจจุบันมีพื้นที่ประมาณ 2.4 ล้านเฮกตาร์

การใช้พื้นที่เพื่อเพาะปลูก

ข้อมูลจาก DG Agri แสดงการเปรียบเทียบการใช้พื้นที่เพาะปลูกระหว่างฟาร์มทั่วไป และฟาร์มเกษตรอินทรีย์ พบว่า ปี 2563 พื้นที่ฟาร์มทุ่งหญ้าถาวรมีส่วนแบ่งพื้นที่เกษตรอินทรีย์ในสหภาพยุโรป มากที่สุดถึง 42% หรือ 6.2 ล้านเฮกตาร์ ซึ่งในพื้นที่ดังกล่าวใช้เพื่อเลี้ยงปศุสัตว์อินทรีย์ (ทั้งเนื้อและนม) พื้นที่เกษตรอินทรีย์อื่น ๆ ใช้เพื่อ

เพาะปลูกอาหารสัตว์สีเขียว (17%) ธัญพืช (16%) และพืชผล เช่น ผลไม้ มะกอก และไร่ถั่ว (11%)

การใช้พื้นที่ปศุสัตว์อินทรีย์

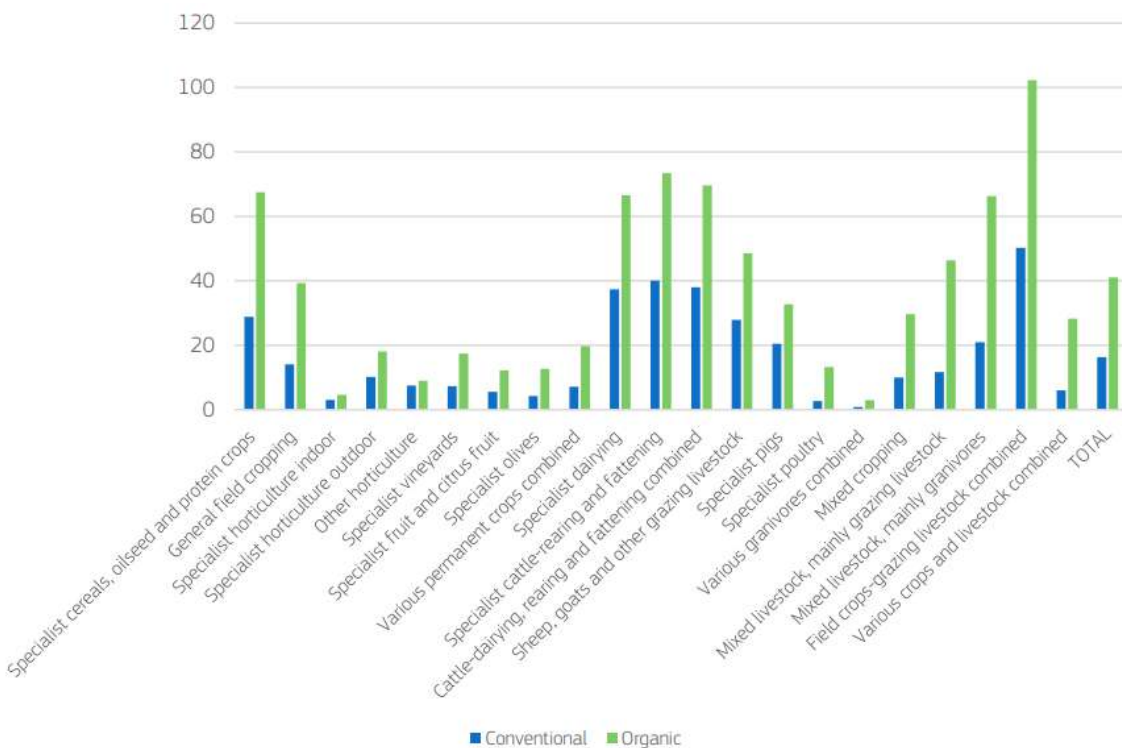
ผลผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ยังคงมีขนาดเล็ก เมื่อเปรียบเทียบการเลี้ยงปศุสัตว์แบบปกติ อย่างไรก็ตามยังคงมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยข้อมูลจาก DG Agri พบว่า ในปี 2563 มีการใช้พื้นที่เลี้ยงโคอินทรีย์ (6%) แกะและแพะอินทรีย์ (7.2%) สัตว์ปีกอินทรีย์ (3.6%) สุกร (1.0%) ตามลำดับ โดยจากการศึกษาพบว่าระบบที่เลี้ยงด้วยทุ่งหญ้าขนาดใหญ่สำหรับโค แกะ และแพะสามารถเปลี่ยนเป็นอินทรีย์ได้ง่ายกว่าและถูกกว่า

ในทางตรงกันข้าม การปรับเปลี่ยนในรูปแบบนี้ มีความซับซ้อนกว่าสำหรับระบบป้อนธัญพืช เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายอาหารอินทรีย์ที่สูงขึ้นและกฎระเบียบที่เข้มงวดขึ้น (เช่น เกี่ยวกับยาฆ่าศัตรู)

ขนาดพื้นที่ฟาร์มเกษตรอินทรีย์เปรียบเทียบกับขนาดฟาร์มทั่วไปในสหภาพยุโรป

จากฐานข้อมูลสถิติของสหภาพยุโรป พบว่า ในปี 2563 จำนวนฟาร์มเพื่อทำการเกษตร และ/หรือ ปศุสัตว์ ในรูปแบบอินทรีย์สมบูรณ์ หรืออยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยน มีจำนวน 3.6% ของจำนวนฟาร์มทั้งหมด และพบว่าขนาดฟาร์มอินทรีย์หรือเป็นอินทรีย์บางส่วนนั้น มีขนาดเฉลี่ยใหญ่กว่าฟาร์มทั่วไปเกือบ 2.5 เท่า (ฟาร์มอินทรีย์ 41 เฮกตาร์ และฟาร์มทั่วไปขนาด 16 เฮกตาร์) โดยฟาร์มอินทรีย์ที่มีขนาดใหญ่กว่าฟาร์มทั่วไป พบมากในลิทัวเนีย โปตุเกส และสโลวาเกีย (มีขนาดใหญ่กว่า 4 - 7 เท่า) ฟาร์มอินทรีย์และฟาร์มทั่วไปที่มีขนาดใกล้เคียงกัน พบในเยอรมนีและไอร์แลนด์ ส่วนฟาร์มอินทรีย์ที่มีขนาดเล็กกว่าฟาร์มทั่วไป พบใน ฝรั่งเศสและลักเซมเบิร์ก

ผลกระทบ ประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมของการทำเกษตรอินทรีย์

จากข้อมูลของเครือข่ายข้อมูลบัญชีฟาร์มในสหภาพยุโรป และการวิเคราะห์วิจัยทางวิทยาศาสตร์ พบว่า ฟาร์มเกษตรอินทรีย์สามารถประหยัดต้นทุนต่าง ๆ (ต่อเฮกตาร์) ได้เป็นอย่างมาก ตัวอย่างเช่น ฟาร์มพืชผลเกษตรอินทรีย์สามารถประหยัดผลิตภัณฑ์อารักขาพืชได้ถึง 75 - 100% และประหยัดปุ๋ยได้ถึง 45 - 90% และเมื่อเปรียบเทียบกับฟาร์มทั่วไป (แผนภูมิด้านล่าง) ในด้านการใช้แรงงาน ฟาร์มเกษตรอินทรีย์จะใช้จำนวนแรงงานมากกว่าในบางภาคส่วน แต่โดยรวมด้านรายได้ของแรงงานนั้น ฟาร์มเกษตรอินทรีย์ยังคงสร้างระดับรายได้ที่มากกว่าหรือใกล้เคียงกับฟาร์มทั่วไป

	Veterinary costs per output unit	Income per worker	Labour per output unit
Milk (dairy cows)	Lower	Higher ^a	Higher ^b
Beef (beef only and beef-dairy combined)	No clear trend	Higher	Higher ^c
Sheep and goats	No clear trend	Higher ^d	No clear trend
Granivores (poultry, pigs and others)	Lower	No clear trend	No clear trend

Source: Based on EU FADN - 2017-2020 data (2020 preliminary data).

สำหรับฟาร์มโคนมอินทรีย์ มีต้นทุนการรักษาสัตว์ต่อหน่วยน้อยกว่าฟาร์มทั่วไป แต่ก็สามารถสร้างรายได้มากกว่าฟาร์มทั่วไป

	Veterinary costs per output unit	Income per worker	Labour per output unit
Milk (dairy cows)	Lower	Higher ^a	Higher ^b
Beef (beef only and beef-dairy combined)	No clear trend	Higher	Higher ^c
Sheep and goats	No clear trend	Higher ^d	No clear trend
Granivores (poultry, pigs and others)	Lower	No clear trend	No clear trend

Source: Based on EU FADN - 2017-2020 data (2020 preliminary data).

โดยเฉลี่ยแล้ว ฟาร์มเกษตรอินทรีย์จะมีผลผลิตที่ต่ำกว่าฟาร์มทั่วไป แต่สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้มากกว่าหรือใกล้เคียง อันเนื่องมาจากราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์มีราคาที่สูงขึ้นและการยกระดับสนับสนุนของสหภาพยุโรป ส่วนใหญ่มาจากนโยบาย CAP เปรียบเทียบกับปี 2558 ยอดค้าปลีกสินค้าเกษตรอินทรีย์ในสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าในปี 2563 และพื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นถึง 41%

เกษตรอินทรีย์กับเกษตรกรรุ่นใหม่ในออสเตรีย

เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2566 สปช.สหภาพยุโรป ได้เยี่ยมชมฟาร์มเกษตรอินทรีย์ Biohof Martina Schmit ณ เมือง Zagersdorf ประเทศออสเตรีย ซึ่งเป็น 1 ใน 25,000 ฟาร์มเกษตรอินทรีย์ในออสเตรีย โดยเป็นการทำเกษตรกรรมแบบครบวงจร เพาะปลูก แปรรูป และมีการวางจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ฟาร์มโดยตรง มีสินค้าหลักคือเมล็ดฟักทอง ซึ่งมีสรรพคุณที่ประโยชน์ต่อร่างกาย นำมาแปรรูปเป็นขนมคุกกี้ น้ำมันฟักทอง เส้นพาสต้า ฟักทองอบตากขมบั้ง และเมล็ดพืชอื่นๆ อาทิ เมล็ดลิน เมล็ดดอกทานตะวัน เมล็ดข้าวโพด

จากข้อมูลของ Burgenlandische Landwirtschaftskammer ระบุว่า การวางจำหน่ายสินค้าอินทรีย์ในออสเตรีย ผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตสามารถใช้ตรารับรองอินทรีย์ของออสเตรีย ซึ่งเป็นการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของประเทศออสเตรีย และมีคุณภาพเทียบเท่าระดับยุโรป

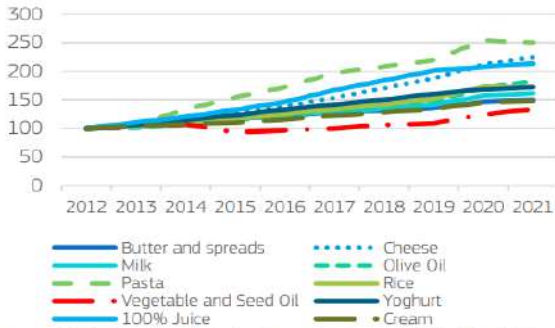
อย่างไรก็ตามหากมีการส่งออกสินค้าไปยังประเทศสมาชิก EU หรือประเทศที่สาม ผู้ประกอบการมักจะใช้ตรารับรองของสหภาพยุโรปเป็นหลัก โดยออสเตรียมีตลาดอินทรีย์หลักคือเยอรมนี และสวิตเซอร์แลนด์ และเป็นประเทศผู้ผลิตเมล็ดข้าวเหลืองอันดับ 4 ของสหภาพยุโรป

การค้าเกษตรอินทรีย์ของสหภาพยุโรป

การค้าเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านมา ตลาดอาหารและเครื่องดื่มอินทรีย์ทั่วโลกมีมูลค่ามากกว่า 120 พันล้านยูโร โดยตลาดสหภาพยุโรปมีปริมาณบริโภคขนาดใหญ่เป็นอันดับ 2 มีส่วนแบ่งตลาดถึง 37% ของตลาดโลก รองจากตลาดสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีมากถึง 41% ตามมาด้วยอันดับ 3 ได้แก่ ตลาดประเทศจีน โดยตลาดสหภาพยุโรปมีมูลค่าเพิ่มขึ้นระหว่างปี 2555 - 2564 ถึง 57% เข้าถึงส่วนแบ่งของยอดขายผลไม้สดทั้งหมดถึง 9% ขณะที่ผักเติบโตขึ้นถึง 57% และยังมีส่วนแบ่งถึง 9% ของยอดขายผักสดอีกด้วย ในขณะที่ภาพรวมการบริโภคเนื้อสัตว์ลดลงใน 4 ประเทศ (9%) แต่การบริโภคเนื้อสัตว์อินทรีย์มีการเติบโตขึ้น 91% (ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี และสเปน) และในส่วนของสินค้าอาหารอินทรีย์สำเร็จรูป

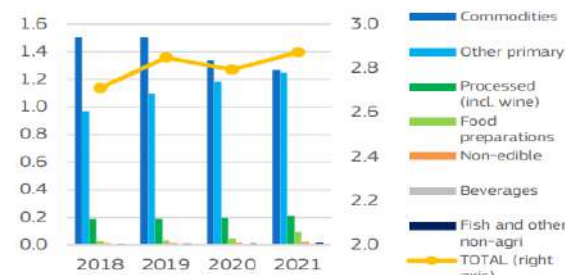
ในทศวรรษที่ผ่านมาความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์ประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป

Source: DG AGRI calculations based on Euromonitor International; Health and Wellness Industry Edition 2022. Data available for BG, CZ, HU, PL, RO, SK, AT, BE, DK, FI, FR, DE, EL, IE, IT, NL, PT, ES, and SE.

การนำเข้าสินค้าของสหภาพยุโรป

สินค้าเกษตรและอาหารบางชนิดในสหภาพยุโรปมีการผลิตที่จำกัด (มีอุปสงค์มากกว่าอุปทาน) จึงมีการนำเข้าจากประเทศนอกสหภาพยุโรปกว่า 120 ประเทศ บนพื้นฐานของการยอมรับ/ข้อตกลงอย่างเท่าเทียม หรือผ่านการยอมรับจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยการนำเข้าผลิตภัณฑ์อินทรีย์ในสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้นจาก 2.71 ล้านตันในปี 2561 เป็น 2.87 ล้านตันในปี 2564 (เพิ่มขึ้น 6%) ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่นำเข้าหลัก ได้แก่ สินค้าโภคภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ขั้นต้นอื่น ๆ มีส่วนแบ่งตลาดรวมประมาณ 90% ของปริมาณสินค้าอินทรีย์นำเข้าทั้งหมด

Source: TRACES, data before 2021 do not include imports from the UK due to the unavailability of data at that time.

การสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ของสหภาพยุโรป

สหภาพยุโรปตระหนักถึงประโยชน์ของการทำเกษตรอินทรีย์เพื่อความยั่งยืนของภาคการเกษตร อาหาร และผู้บริโภค ที่ผ่านมายุติได้นโยบาย CAP ปี 2557 - 2565 เกษตรกรที่ทำฟาร์มอินทรีย์นั้นได้รับประโยชน์จากมาตรการสนับสนุนหลายประการ และจะยังคงได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องภายใต้นโยบายเกษตรร่วม (CAP) ฉบับใหม่ ปี 2566 - 2570 โดยปัจจุบันเงินอุดหนุนหลักมาจาก กองทุนการเกษตรแห่งยุโรป เพื่อการพัฒนาชนบท (European Agricultural Fund for Rural Development: EAFRD) ซึ่งเป็นโครงการเงินอุดหนุนเฉพาะที่สำคัญภายใต้กองทุนรับประกันการเกษตรแห่งยุโรป (EAGF) โดยจะสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านจากเกษตรทั่วไปมาเป็นเกษตรอินทรีย์ รวมถึงการบำรุงรักษาพื้นที่เกษตรอินทรีย์ ในปี 2566 - 2570

อีกทั้ง การสนับสนุนเกษตรอินทรีย์ระดับชาติยังคงมีความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ โดยประเทศสมาชิกจะสนับสนุนเงินอุดหนุนเกษตรอินทรีย์แห่งชาติเพิ่มเติมจากนโยบาย CAP เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรอินทรีย์ ประเทศ

สมาชิกสหภาพยุโรปส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ โดยสนับสนุนการเงินจากงบประมาณของแต่ละประเทศ มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติหรือภูมิภาคเพื่อสนับสนุนการใช้ที่ดินภายใต้วิถีเกษตรอินทรีย์และบริโภคผลิตภัณฑ์สินค้าอินทรีย์

การสนับสนุนด้านการวิจัย

การทำเกษตรอินทรีย์เป็นรูปแบบของการเกษตรที่เน้นองค์ความรู้มากกว่าการป้อนข้อมูล ดังนั้น การวิจัยและนวัตกรรม (R&I) มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์เป็นอย่างมาก

สหภาพยุโรปได้ดำเนินโครงการวิจัยและนวัตกรรมของสหภาพยุโรป Horizon 2020 [2557 - 2563] เพื่อสนับสนุนการสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อช่วยให้เกษตรกรอินทรีย์ปฏิบัติตามกฎของสหภาพยุโรปได้อย่างถูกต้อง โดยให้ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยหลายโครงการที่มุ่งเน้นไปที่การทำเกษตรอินทรีย์ มากกว่า 50 ล้านยูโร และเกี่ยวข้องกับหุ้นส่วนมากกว่า 150 ราย จากประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปมากกว่า 20 ประเทศ โดยโครงการจะจัดการกับความท้าทายเฉพาะที่ต้องเผชิญกับการทำเกษตรอินทรีย์ และช่วยให้บรรลุเป้าหมายการผลิตของสินค้าแต่ละประเภท การวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากสหภาพยุโรปจะจัดการกับประเด็นสำคัญ อาทิ การปรับปรุงพันธุ์พืชอินทรีย์ ผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น LIVESEED, ECOBREED และ BRESOV ซึ่งช่วยเพิ่มความพร้อมใช้งานและคุณภาพของเมล็ดพันธุ์อินทรีย์ โครงการเหล่านี้ส่งเสริมการพัฒนาและอำนวยความสะดวกในการนำเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ประหยัดต้นทุนและปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมมาใช้ นอกจากนี้ โครงการ BIOFRUITNET ก็เป็นส่วนช่วยให้การผลิตผลไม้อินทรีย์ของยุโรปสามารถแข่งขันได้มากขึ้น

โอกาสของสินค้าเกษตรอินทรีย์ประเทศไทย

สหภาพยุโรปมีประชากรราว 450 ล้านคน ส่งผลให้ตลาดอาหารสหภาพยุโรปเป็นตลาดขนาดใหญ่ มีความต้องการสินค้าเพื่อบริโภคเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะสินค้าเกษตรอินทรีย์ ที่มีแนวโน้มความต้องการเพิ่มขึ้น จากเทรนด์การรักสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของรัฐและประชาชนยุโรป เมื่อพิจารณาจากแนวโน้ม การเติบโต และการนำเข้าของสินค้าเกษตรอินทรีย์ในสหภาพยุโรปนั้น พบว่า สหภาพยุโรป มีการนำเข้าสินค้าอินทรีย์เพิ่มขึ้นในช่วงระหว่างปี 2561 - 2564 โดยในปี 2564 มีการนำเข้ามากถึง 2.87 ล้านตัน ถึงแม้จะมีปริมาณการนำเข้าเป็นจำนวนมากแต่ยังคงเข้มงวดในเรื่องมาตรฐาน คุณภาพ และความปลอดภัยเป็นเรื่องสำคัญในลำดับแรก

ปัจจุบันไทยส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ไปยังสหภาพยุโรป อาทิ น้ำตาล ข้าว ซึ่งได้ปฏิบัติตามมาตรฐานส่งออกของสหภาพยุโรปอย่างเคร่งครัด นอกจากนั้นยังได้มีแผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 - 2570 ที่มุ่งพัฒนาเกษตรอินทรีย์ให้ได้การรับรองตามมาตรฐานระดับประเทศ และเน้นให้มีการเทียบเคียงมาตรฐานและระบบตรวจสอบรับรองที่เท่าเทียมในระดับสากล ซึ่งสอดคล้องกับการขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์ของไทยที่ปัจจุบันมีจำนวน 1,403,441 ไร่ หรือ 224,550.56 เฮกตาร์ จะขยายเพิ่มขึ้นเป็น 2,000,000 ไร่ หรือ 320,000 เฮกตาร์ ภายในปี 2570 จึงเป็นโอกาสในการขยายการส่งออกไปยังสหภาพยุโรปเพิ่มเติมต่อไปในอนาคตได้ เนื่องจากตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในสหภาพยุโรปยังคงมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง และเป็นตลาดที่สำคัญ ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถทำรายได้ให้กับการค้าสินค้าเกษตรและอาหารของไทยได้อย่างมาก

ที่มา:

Organic farming in the EU, A decade of organic growth, January 2023

บทความด้านการเกษตรสหภาพยุโรป

สถานการณ์ | ฤดูระเบียบ | แนวโน้มในตลาดอาหารและสินค้าเกษตรยุโรป

การป้องกันการดื้อยาต้านจุลชีพในฟาร์มด้วยการสนับสนุนจาก CAP

การดื้อยาต้านจุลชีพ หมายถึง ความสามารถของจุลินทรีย์ในการต่อต้านการรักษาด้วยยาต้านจุลชีพ โดยเฉพาะยาปฏิชีวนะซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาพมนุษย์และสัตว์ ยุทธศาสตร์ Farm to Fork ได้กำหนดเป้าหมายเพื่อลดยอดการขายยาต้านจุลชีพสำหรับสัตว์ในฟาร์มและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในสหภาพยุโรปลง 50% ภายในปี 2573 โดยแผนยุทธศาสตร์นโยบายเกษตรร่วมของสหภาพยุโรป หรือ CAP ได้วางมาตรการหลายประการที่จะยกระดับการต่อต้าน กับการดื้อยาต้านจุลชีพและเพิ่มสวัสดิภาพสัตว์ในฟาร์ม โดยการสนับสนุนเงินทุนจาก CAP

ความท้าทายที่สำคัญของภาคการเกษตรในสหภาพยุโรป ได้แก่ การปรับปรุงการตอบสนองต่อความต้องการของสังคมเกี่ยวกับอาหารและสุขภาพ รวมถึงเรื่อง ความปลอดภัย โภชนาการ และความยั่งยืนด้านอาหาร การลดขยะจากอาหาร และการปรับปรุงสุขภาพสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งในขณะนี้คณะกรรมการยุโรปได้เริ่มปรับใช้แพ็คเกจยาและการดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อยกระดับการป้องกันการดื้อยาต้านจุลชีพที่หากการใช้ยาปฏิชีวนะมากเกินไปในสัตว์เลี้ยงในฟาร์มจะส่งผลโดยตรงต่อการดื้อยาต้านจุลชีพในมนุษย์

ในช่วงระหว่างปี 2566 - 2570 ประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปได้กำหนดมาตรการเฉพาะในระดับที่สูงขึ้นเพื่อสวัสดิภาพสัตว์ รวมถึงการป้องกันการดื้อยาต้านจุลชีพไว้ในแผนยุทธศาสตร์ CAP โดยครอบคลุมถึงสายพันธุ์ (species) การลงทุน ความร่วมมือ และการฝึกอบรม โดย CAP ได้จัดสรรเงินทุนจำนวน 6.3 พันล้านยูโรเพื่อสนับสนุนการดำเนินการโดยสมัครใจภายใต้โครงการเชิงนิเวศ (eco-schemes) และการพัฒนาชนบท โดยกำหนดเป้าหมายไว้ที่ 23% ของจำนวนปศุสัตว์ในสหภาพยุโรป

การจัดสรรการสนับสนุนภายใต้ CAP

เกษตรกรในสหภาพยุโรปอาจได้รับเงินทุนสำหรับการลงทุนในระบบโรงเรือนที่สร้างขึ้นใหม่หรือปรับปรุงใหม่ เพื่อเพิ่มสวัสดิภาพสัตว์และลดความจำเป็นในการเลี้ยงสัตว์ด้วยยาปฏิชีวนะ ภายใต้มาตรการพัฒนาชนบท โดยเกษตรกรอาจขอรับโครงการติดตามสวัสดิภาพสัตว์หรือจัดทำโครงการฉายรังสีสำหรับโรคสัตว์ได้ ในส่วนของเกษตรกรอินทรีย์จะมีการจัดสรรให้กับการทำเกษตรอินทรีย์ที่ก่อให้เกิดสวัสดิภาพสัตว์ที่ดีขึ้น อีกทั้งยัง

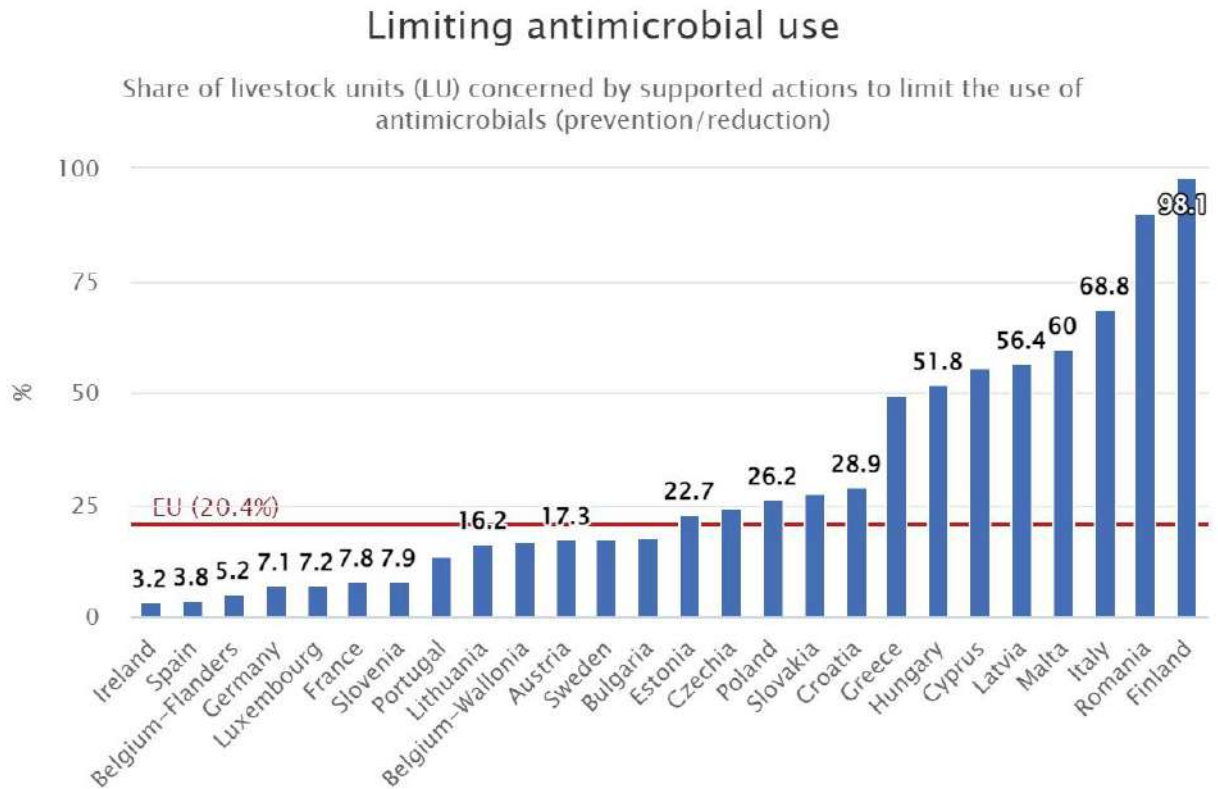
สามารถลดการใช้ยาต้านจุลชีพเนื่องจากข้อกำหนดสำหรับการใช้ยาปฏิชีวนะสำหรับสัตว์เลี้ยงแบบอินทรีย์ที่มีความเข้มงวดมากกว่าสัตว์เลี้ยงแบบดั้งเดิม (conventional farming) โดยขนาดพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนจาก CAP เฉพาะ สำหรับการสนับสนุนผลผลิตเกษตรอินทรีย์ในปี 2570 จะเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า เกือบถึง 10% เมื่อเทียบกับพื้นที่ที่ได้รับเงินทุนในปี 2563 (5.6%)

เมื่อเดือนพฤษภาคม 2565 ได้มีการเผยแพร่ผลการประเมินมาตรการพบว่า ในภูมิภาคหรือประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ที่ทำการศึกษาระยะเริ่มเรื่องของสวัสดิภาพสัตว์และการใช้ยาต้านจุลชีพซึ่งได้รับการพิสูจน์แล้วว่ามีประสิทธิภาพหากทำร่วมกับการปรับปรุงฟาร์ม การให้อาหาร และการจัดการด้านสุขภาพ โดยการเพิ่มความตระหนักในหมู่เกษตรกรผ่านบริการให้คำปรึกษา และการฝึกอบรม โดยจากการศึกษาของสหภาพยุโรปในประเทศสมาชิก/ภูมิภาคส่วนใหญ่พบว่า การปฏิบัติตามข้อกำหนดตามกฎหมายสหภาพยุโรปว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ [EU legislation on animal welfare] และกฎหมายอาหาร (food law) นั้น มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติของเกษตรกร

ปัจจุบันโครงการวิจัย Horizon Europe อยู่ระหว่างดำเนินการวางแผนเกี่ยวกับสุขภาพสัตว์ เช่น การพัฒนาวัคซีน และสวัสดิภาพสัตว์ ภายใต้ความร่วมมือในยุโรปด้านสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ซึ่งจะมีการกำหนดเป้าหมายการใช้ยาต้านจุลชีพและการดื้อยาในปศุสัตว์ และมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการเพื่อปรับปรุงการป้องกันและควบคุมโรค โดยใช้งบประมาณจำนวน 180 ล้านยูโร

สถิติการจำกัดการใช้ยาต้านจุลชีพในยุโรป

ตัวอย่างการดำเนินโครงการตามแผนยุทธศาสตร์ CAP 2023 - 2027 ที่เกี่ยวข้องกับการดื้อยาต้านจุลชีพ

- **ประเทศเอสโตเนีย** ได้จัดทำโครงการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างเกษตรกรผู้เลี้ยงปศุสัตว์ เพื่อพัฒนาโครงการควบคุมและ/หรือกำจัดโรคสัตว์ที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจ เช่น โรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ และระบบสืบพันธุ์จากเชื้อไวรัสในวัว มีการวางแผนการสนับสนุนสหภาพยุโรปทั้งหมด 6 ล้านยูโร
- **ประเทศอิตาลี** ได้สนับสนุนภายใต้โครงการเชิงนิเวศเกี่ยวกับการดื้อยาต้านจุลชีพและสวัสดิภาพสัตว์ งบประมาณ 1.8 พันล้านยูโร โดยเกษตรกรที่จะขอรับการสนับสนุนนั้นจะต้องใช้แนวทางการปฏิบัติเพื่อลดการใช้ยาต้านจุลชีพและส่งเสริมการจัดการที่เป็นมิตรต่อสวัสดิภาพสัตว์

ไทยได้มีการดำเนินการภายใต้แผนการควบคุมยาสัตว์ตกค้างในสินค้าจากสัตว์ที่ส่งออกไปจำหน่ายยังสหภาพยุโรป อาทิ เนื้อสัตว์ปีก สินค้าสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยง และน้ำผึ้ง โดยสหภาพยุโรปกำหนดให้มีการสุ่มตรวจสินค้ากลุ่มดังกล่าว ณ ด่านนำเข้า เพื่อตรวจหายาสัตว์ที่ห้ามหรือไม่อนุญาตให้ใช้ และการสุ่มตรวจเพื่อควบคุมค่าอนุโมลตกค้างสูงสุด (MLs) จากการตกค้าง (residues) ของยาสัตว์ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ได้ โดยประเด็นการห้ามใช้ยาต้านจุลชีพในสินค้าปศุสัตว์ส่งออกไปยังสหภาพยุโรปเป็นประเด็นทางวิชาการและขึ้นกับหลักฐานทางวิทยาศาสตร์/การประเมินความเสี่ยง ซึ่งในบางกรณีอาจส่งผลไปถึงการค้าของประเทศที่สามกับสหภาพยุโรปซึ่งที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของ EU ได้ด้วยดี

ล่าสุด คณะกรรมาธิการยุโรปได้ประกาศ Commission Delegated Regulation (EU) 2023/905 ว่าด้วยข้อกำหนดเสริมให้แก่ Regulation (EU) 2019/6 ว่าด้วยการห้ามใช้ยาต้านจุลชีพบางประเภทในสัตว์และสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดจากสัตว์ที่นำเข้าจากประเทศที่สามไปยังสหภาพยุโรป ใน EU Official Journal L 116/1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อห้ามการใช้ยาต้านจุลชีพประเภทเพื่อเร่งการเจริญเติบโตและเพิ่มผลผลิต และยาต้านจุลชีพบางประเภทสำหรับที่ใช้รักษาคน โดยห้ามใช้ในสัตว์หรือสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดจากสัตว์ที่นำเข้าจากประเทศที่สามไปยังสหภาพยุโรป ซึ่งครอบคลุมสัตว์มีชีวิตและสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดจากสัตว์

ที่มา: https://agriculture.ec.europa.eu/news/combating-antimicrobial-resistance-farms-thanks-cap-support-2023-04-26_en

มุมมองกรรมการด้านการเกษตร

EU

การผลิตโปรตีนจากคาร์บอนไดออกไซด์สำหรับอาหารสัตว์ นวัตกรรมใหม่

บริษัทด้านเทคโนโลยีชีวภาพใน UK ได้คิดค้นกระบวนการเปลี่ยนแปลงชีวเคมีเพื่อเปลี่ยนคาร์บอนไดออกไซด์เป็นผงโปรตีนสำหรับการบริโภคของสัตว์ หรือ โปรตอน ซึ่งมีปริมาณโปรตีนมากถึง 70%

<https://ec.europa.eu/research-and-innovation/en/horizon-magazine/making-carbon-dioxide-protein-innovative-animal-feed>

เซ็นเซอร์และ AI อัลกอริทึมสำหรับตรวจจับโรคพืชล่วงหน้า

โครงการพัฒนาจากโปรตุเกส เป็นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างแผนที่ความเสี่ยงเพื่อตรวจหาโรคพืชและศัตรูพืชในระยะเริ่มต้น โดยใช้เซ็นเซอร์ระยะไกล AI อัลกอริทึม และแบบจำลองการพยากรณ์ภูมิอากาศ โดยจะสามารถช่วยเกษตรกรบรรเทาผลกระทบทางลบต่อผลผลิตที่อาจเกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อม

<https://www.smartagrihubs.eu/flagship-innovation-experiment/21-field-sensing-and-ai-algorithms-for-early-detection-of-crop-diseases>

โครงการดัดแปลงพันธุกรรม BABots

โครงการระหว่างประเทศที่ดำเนินการพัฒนาในเบลเยียม เป็นการดัดแปลงพันธุกรรมไส้เดือนหรือแมลงขนาดเล็กภายใต้กรอบจริยธรรมให้สามารถทำงานเกี่ยวกับชีวภาพในสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนตามที่มนุษย์ต้องการ (ในดินและพืช) โดยตั้งโปรแกรมให้สามารถตรวจจับและกำจัดเชื้อโรคได้เป็นต้น

<https://babots.eu/>

กิจกรรมสำคัญ

สปช. สหภาพยุโรป เข้าร่วมการประชุมทีมประเทศไทย ณ กรุงเฮก และกรุงลิสบอน และคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล ประจำปีกระทรวงการต่างประเทศ

เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2566 สปช. สหภาพยุโรป ได้เข้าร่วมการประชุมทีมประเทศไทยร่วมกับสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเฮก และเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2566 ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลิสบอน

โดยการประชุมดังกล่าวคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล ประจำปีกระทรวงการต่างประเทศ ได้เข้าร่วมการประชุมเพื่อตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการของสถานเอกอัครราชทูตฯ ทั้งนี้ สปช. สหภาพยุโรป ได้รายงานผลการดำเนินงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา และแผนการดำเนินงานในปี 2566

ขอเชิญร่วมส่งบทความลงตีพิมพ์ในวารสาร สปช. สหภาพยุโรป

วารสาร สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำสหภาพยุโรป ขอเชิญชวนนักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษาที่สนใจส่งบทความเกี่ยวกับด้านการเกษตรของสหภาพยุโรป ความยาวประมาณ 3 - 5 หน้า เพื่อร่วมการพิจารณาตีพิมพ์ ผู้ที่สนใจสามารถติดต่อสอบถามหรือส่งต้นฉบับเข้ารับการพิจารณาจากบรรณาธิการได้ทาง agrithai@agrithai.be